

Lumea **ANIMALELOR**

Text: Elizabeth Cranford

Ilustrații: Antonella Pastorelli, Fiammetta Dogi și Ivan Stalio

CUPRINS

-
- 8 ANIMALE UIMITOARE
Inteligența
 - 10 SUPRAVIEȚUIREA
Adaptarea la mediul
înconjurător
 - 12 DEGHIZAREA
Camuflajul
 - 14 SEMNALE DE AVERTIZARE
Apărarea
 - 16 TOȚI LAOLALTĂ
Traiul împreună
 - 18 ACESTA ESTE PĂMÂNTUL MEU
Teritoriul
 - 20 TRAIUL LA ALTITUDINI MARI
Viața la înălțime
 - 22 ÎNȚELEGEREA
Simbioza și serviciile
reciproce
 - 24 UIMITORUL ARHIPELAG
GALÁPAGOS
Insulele
 - 26 MARILE CĂLĂTORII
Migrația
 - 28 REÎNCĂRCAREA BATERIILOR
Odihna
 - 30 HRĂNIREA
Căutarea hranei
 - 32 CONSUMATORII
DE PLANTE
Erbivorele
 - 34 NĂSCUȚI ASASINI
Carnivorele
 - 36 MOFTUROȘII
Nectar, fructe
și semințe
 - 38 DOAR UN SINGUR
TIP DE HRANĂ
Consumatori
specializați

- 40 DELOC MOFTUROȘI
Omnivorele
- 42 ABILITĂȚI SPECIALE
Găsirea hranei
- 44 E TIMPUL SĂ NE RĂCORIM
Importanța apei
- 46 GĂSIREA UNUI PARTENER
Ritualul de împerechere

- 48 LUPTA PENTRU FEMELE
Curtarea și împerecherea
- 50 CUIBUL ȘI OUĂLE
Reproducerea
- 52 PĂRINȚI GRIJULII
Familii de animale
- 54 SCHIMBAREA FORMEI
Metamorfoza
- 56 CUM STAU LUCRURILE
Maturizarea
- 58 CELE MAI APROPIATE RUDE
Maimuțele
- 60 ȘI ANIMALELE VORBESC
Comunicarea
- 62 INDEX
- 63 CREDITE FOTO

Animale uimitoare

Multă vreme, oamenii de știință au crezut că întregul comportament al viețuitoarelor este dictat de instinct sau de nevoia de a se hrăni, de a se împerechea și de a evita să fie mâncate de prădători. Acum, aceștia consideră că animalele au o inteligență superioară și că sunt capabile să facă și să simtă lucruri considerate odinioară specifice doar omului. De exemplu, acum știm că anumite animale se salută folosind un sunet unic, ca și cum ar pronunța un nume. Acest sunet a fost auzit și când viețuitoarea asociată cu acesta nu era de față, dând naștere suspiciunii că animalele ar putea chiar... bârbi. În această carte îți facem cunoștință cu o mulțime de specii de pe cuprinsul globului pământesc și îți arătăm cât sunt de uimitoare. Nu uita să descarci aplicația ca să vezi și videoclipurile!

Recunoașterea

Anumite animale se pot recunoaște în oglindă, ceea ce sugerează că, într-o anumită măsură, au conștiință de sine. Această maimuță se studiază cu atenție în oglindă.

Caracatița, deosebit de inteligentă

Caracatița este una dintre cele mai inteligente viețuitoare ale adâncurilor. Creierul său este mare și mai complex decât al oricărei alte nevertebrate, iar ventuzele de pe cele opt tentacule se comportă ca niște „minicreiere” care colectează și transmit informații. În laboratoare, caracatițele au dovedit că pot recunoaște chipuri de oameni și că pot ieși din labirinturi elaborate. În plus, se pare că reușesc și să învețe dacă observă, dar și să se joace în acvarii.

Folosind unelte

Numeroase viețuitoare folosesc sau își construiesc unelte cu ajutorul cărora fac rost de hrană, își construiesc adăposturi sau se apără. Ciorile și corbii folosesc crengețe ca să înțepie viermii pe care îi mănâncă. Maimuțele folosesc o varietate de unelte, inclusiv pietre ca să spargă nuci și bețe ca să scoată termite și furnici din mușuroaie. Într-un „buzunar” de piele de pe piept, vidrele de mare (dreapta) poartă o piatră pe care o folosesc ca să desfacă scoici.

Învată repede

Respect pentru oameni și cărți
Pițigoii au învățat de două ori cum
să deschidă sticlele de lapte și să bea!
Prima dată au învățat să îndepărteze
dopul de carton, iar apoi, când acesta
a fost schimbat, să străpungă folia
de aluminiu cu ciocul.

Experți în vorbire

Papagalii gri africani sunt păsări foarte inteligente, prețuite mai ales pentru capacitatea lor de a imita vorbirea oamenilor. Aceștia pot învăța peste 100 de cuvinte, iar prin faptul că le folosesc corect dovedesc și că înțeleg sensul multora dintre ele. În Japonia, un astfel de papagal s-a rătăcit, dar a fost recuperat după ce a repetat încontinuu numele și adresa stăpânului său.

Memoria și suferința elefanților

Oamenii de știință știu că elefanții au memorie excelentă, care îi ajută să țină minte drumurile pe care migrează, dar și să găsească ochiuri de apă. Este posibil ca aceștia să țină minte și unde se află „cimitirele” de elefanți. La moartea unor membri ai turmei, aceste animale își exprimă emoțiile, dovedind că suferă.

Rămânem adesea uimiți de înfățișarea, de comportamentul sau de capacitatea de supraviețuire într-un mediu ostil a viețuitoarelor. Modul perfect în care acestea s-au adaptat mediului în care trăiesc este remarcabil. Oamenii de știință știu acum că acest lucru nu este întâmplător, ci are loc datorită unui proces numit *evoluție*. De-a lungul timpului, speciile se transformă treptat datorită faptului că viețuitoarele cele mai bine adaptate habitatelor lor sunt cele care se reproduc și supraviețuiesc cu succes, iar urmașii lor asemenea.

Ciocul potrivit

Diferitele forme ale ciocurilor păsărilor oferă un bun exemplu de adaptare a viețuitoarelor la cele mai la îndemână surse de hrană din mediul înconjurător. Păsările își folosesc ciocurile ca să prindă, să apuce, să strivească și să înghită hrana, iar în funcție de mănecarea găsită, au dezvoltat diferite tipuri. Un cioc folosit la spargerea semințelor arată foarte diferit de unul folosit la supt nectar sau la prins pește.

Prigorie: cioc lung și ascuțit pentru prins insecte.

Botgros: cioc scurt și gros pentru desfacerea semințelor.

Colibri: cioc alungit și subțire pentru suptul nectarului.

Șoim: cioc încovoiat și puternic pentru sfășierea cărnii.

Pelican: cioc lung și larg cu pungă, pentru prinderea și apucarea peștilor.

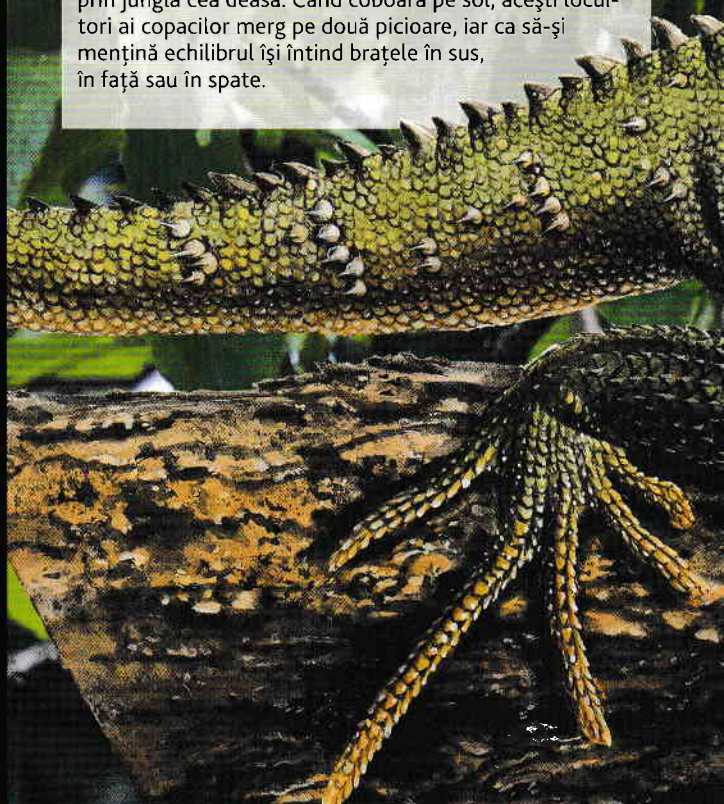
Blană impermeabilă

Chițcanul de apă este un înotător excelent care trăiește pe malul bălților din Europa și Asia. Blana sa groasă este impermeabilă, stropii de apă alunecând de pe ea de îndată ce animalul iese din baltă. Acest lucru îl ajută să-și păstreze corpul cald.

Acrobații junglei

Gibonii sunt maimuțe care trăiesc în familii mici și își petrec aproape toată viața în copaci. Au brațe deosebit de lungi, încheieturi mobile ale umerilor, precum și degete alungite cu ajutorul cărora apucă ramurile, fiind perfect adaptați la mișcarea rapidă din creangă în creangă prin jungla cea deasă. Când coboară pe sol, acești locuitori ai copacilor merg pe două picioare, iar ca să-și mențină echilibrul își întind brațele în sus, în față sau în spate.

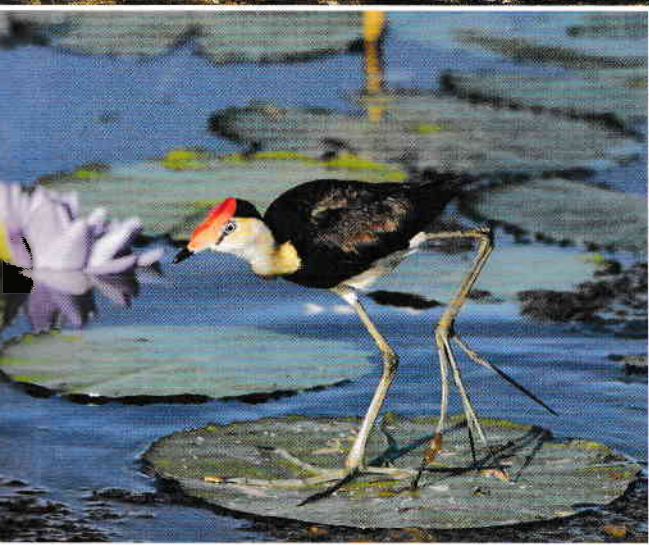
Mers pe apă

Jacana moțată este o pasăre de baltă cu degete și gheare extrem de lungi, care îi permit să pășească pe vegetația plutitoare, cum ar fi zele de nuferi. De aceea, i se mai spune și *colindătorul nuferilor*. Trăiește în mlaștini, pe câmpuri de orez și în preajma bălților din zonele tropicale. În timp ce pășește sprinten de pe o frunză pe alta, se hrănește cu insecte, moluște, pești mici și semințe de plante acvatice.

Iguana verde și cărți

Există mai multe specii de iguană, fiecare fiind perfect adaptată habitatului său. Iguana verde înfățișată aici trăiește în pădurile tropicale din America Centrală și de Sud, precum și din Caraibe. Își duce traiul în copaci și ajunge la o lungime de 1,5 metri. Solzii viu colorați o ajută să se camufleze în junglă, iar șirul de țepi de pe spate descurajează orice prădător care se apropie prea tare.

Ce mai nas!

Saiga este o antilopă care trăiește în stepele reci ale Asiei Centrale. Această făptură cu aspect bizar are un nas mare, coroiat, care îndeplinește un rol deosebit: ajută la încălzirea aerului rece în timpul iernii și filtrează praful de pe pajiștea aridă în timpul lunilor fierbinți de vară.

Pentru majoritatea viețuitoarelor, cea mai bună strategie de supraviețuire este să treacă neobservate de prădători. Multe dintre acestea imită formele și culorile mediului înconjurător, devenind astfel aproape invizibile. Acest lucru explică de ce uneori vedem „frunze” mișcătoare, „alge” înotătoare sau ochi clipind într-un câmp înzăpezit. Anumite viețuitoare, printre care și ierunca alpină, își schimbă înfățișarea odată cu anotimpurile. Altele, cum ar fi cameleonul și anumite specii de pești, își pot schimba culoarea corpului în doar câteva minute, astfel încât aceasta să se potrivească mediului în care se află.

Anumite specii de cameleon își pot schimba complet culoarea și modelul pielii într-un timp scurt, camuflându-se astfel în numeroase habitate.

Camuflajul

12

O haină pentru fiecare anotimp

În peisajul înzăpezit al iernii arctice, doar mișcarea unor ochi închiși la culoare trădează prezența păsării numite *ieruncă alpină*. Este dificil pentru vulturii, bufnițele polare și herminele care o vânează să îi distingă forma corpului în peisajul de culoare albă. La venirea primăverii, pasărea își schimbă penele, devenind albă cu pete cafenii, asemenea mediului înconjurător. Penajul păsării se potrivește și vara cu vegetația habitatului, devenind pestriț (alb, negru, maro și galben).

Maestră a deghizării

Insecta-frunză din Asia tropicală este o adevărată maestră a deghizării. Este plată și subțire, iar aripile sale striate arată exact ca frunzele cu nervuri. Și corpul său e de culoare verde, asemenea frunzelor cu care se hrănește.

Ce pasăre?

Ai observat pasărea care stă în vârful trunchiului de copac? Este pasărea potoo din Brazilia, al cărei penaj cafeniu o deghizează perfect. Aceasta vânează stând nemișcată pe o creangă până când o insectă zboară pe lângă ea. În acel moment, pasărea se năpustește asupra prăzii.

Căluț-de-mare sau algă?

Un căluț-de-mare mai deosebit, denumit *dragon-de-mare de tip frunză*, trăiește în mijlocul algelor marine din largul coastei estice a Australiei. Treptat, corpul său a dobândit forma și transparența algelor, devenind identic cu acestea și fiind astfel mai în siguranță față de prădători.

Alb pe alb

Urșii polari își petrec toată viața pe zăpezile și ghețurile de la cercul polar arctic. Blana lor groasă și albă îi protejează de ger și îi ajută să se camufleze în mediul înconjurător. Fiindcă nu au prădători naturali, cu excepția oamenilor și a altor urși polari, culoarea blănii îi ajută mai ales să rămână neobservați de animalele pe care le vânează.

Arme false

Șarpele-coral este timid și evită confruntările, dar dacă ai ghinionul să te muște, probabil ai muri în chinuri groaznice în doar câteva ore.

Majoritatea viețuitoarelor îl recunosc după pielea viu colorată. O altă specie de șarpe, care nu este deloc veninoasă, imită culorile șarpelui-coral ca să țină prădătorii la distanță, făcându-i să creadă că este mult mai periculoasă decât în realitate.

Semnale de avertizare

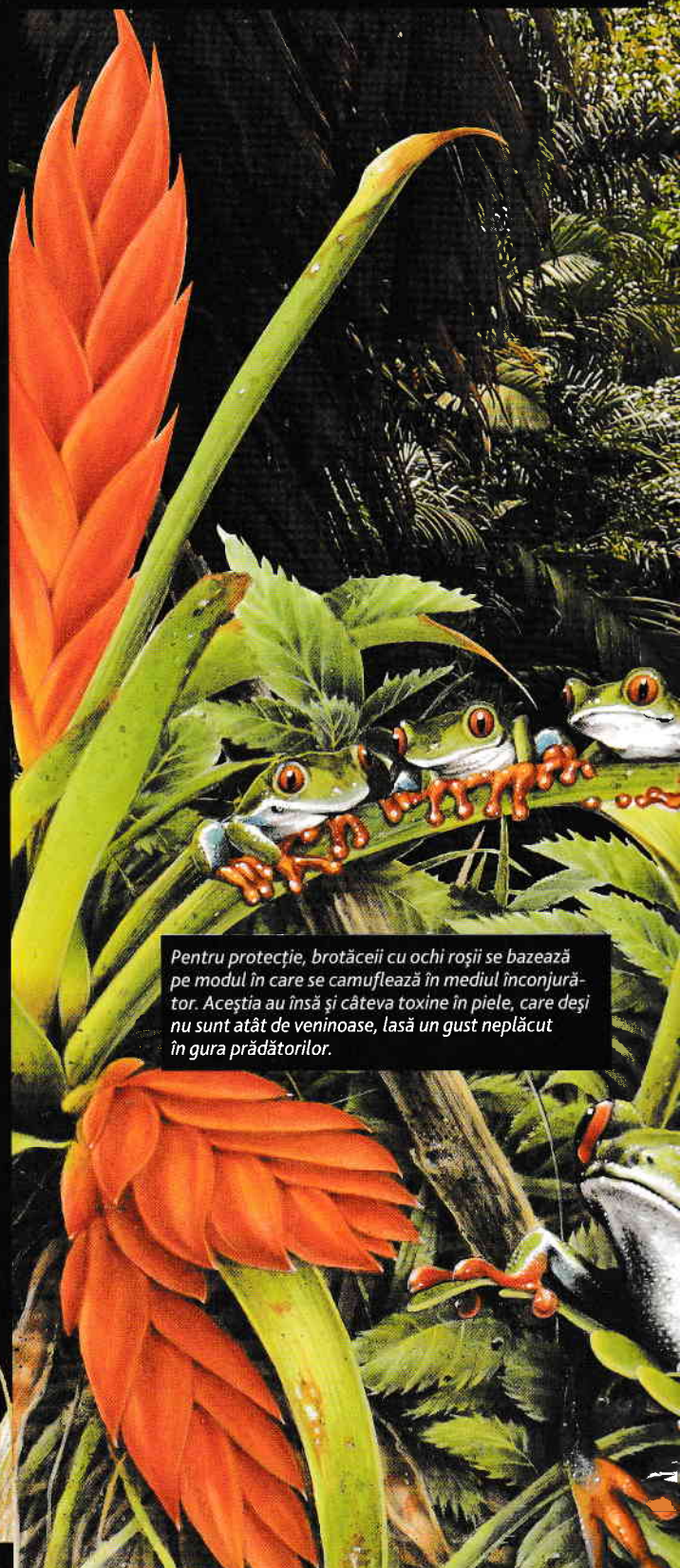
Viețuitoarele trebuie să fie mereu în alertă dacă vor să se afle în siguranță. Fie că o iau la goană, fie că rămân nemișcate și se confundă cu mediul înconjurător, acestea transmit adesea semnale de avertizare. Animalele care trăiesc în grupuri au învățat că vor fi mai în siguranță dacă stau de pază cu schimbul. Altele au culori vii, care avertizează prădătorii că sunt veninoase sau că au gust neplăcut. Diverse viețuitoare neprimejdioase își alungă prădătorii imitând înfățișarea unor specii periculoase.

Culori surprinzătoare

Brotăcelul cu ochii roșii (dreapta) trăiește în pădurile tropicale din America Centrală, unde corpul său colorat și ochii roșii îl ajută să se camufleze în vegetația și florile deosebite ale regiunii. Aceste broaște se fac nevăzute printre frunze, însă dacă sunt deranjate, își arată ochii roșii și bulbucăți, uriașele picioare portocalii, precum și părțile laterale ale corpului, de culoare galben-albăstrui. Această tehnică poate uimi pentru o clipă o pasăre sau un șarpe, timp în care brotăcelul reușește să scape.

Semnalizare pe spate

În timp ce pasc, câteva antilope americane dintr-o turmă își înalță capetele ca să vadă dacă nu sunt atacate de prădători. De îndată ce apare un pericol – un lup sau un om –, antilopele care stau de pază își afișează blana albă de pe fund. La acest semnal silențios, toată turma o ia la goană.

Pentru protecție, brotăceii cu ochi roșii se bazează pe modul în care se camuflează în mediul înconjurător. Aceștia au însă și câteva toxine în piele, care deși nu sunt atât de veninoase, lasă un gust neplăcut în gura prădătorilor.

